

Met een handicap veilig achter het stuur

Halen en houden van
het rijbewijs bij twijfels over
uw rijgeschiktheid

Centraal Bureau
Rijvaardigheids-
bewijzen

Het rijbewijs is voor de meeste mensen een groot goed. Het betekent namelijk mobiliteit en vooral zelfstandigheid. Maar wat als u afhankelijk bent van een rolstoel of als u een arm of been niet goed meer kunt gebruiken? Kortom, kunt u met een lichamelijke handicap zelfstandig de weg op?

Wat het CBR betreft is het antwoord op deze vraag bijna altijd 'ja'. Er zijn aan de auto zoveel technische aanpassingen mogelijk, dat het voor bijna iedereen met een lichamelijke handicap mogelijk is om verantwoord auto te rijden. En dat geldt niet alleen voor de personenauto. Het is soms ook mogelijk om met een aangepaste motor, vrachtauto of bus te gaan rijden.

Het CBR vindt dat bestuurders met een handicap aan precies dezelfde rijvaardigheidseisen moet voldoen als andere bestuurders; maar ook dat zij recht hebben op dezelfde veiligheidsnormen. De verkeersveiligheid staat immers voorop. Het moet natuurlijk voor mensen met een handicap wel mogelijk zijn om aan die eisen te voldoen. Als het nodig is, wordt het voertuig aangepast aan de mogelijkheden van de bestuurder.

Hoe u uw rijbewijs kunt halen en kunt houden als er

twijfels zijn over uw rijgeschiktheid, daarover gaat deze brochure.

Het CBR

Het CBR geeft geen rijbewijs af, maar verstrekt de Verklaring van rijvaardigheid.

Het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen, beter bekend als het CBR, is een stichting die in 1927 werd opgericht en door de overheid werd aangewezen om rij-examens af te nemen. Bovendien heeft het bureau de taak te bekijken of zich bij de aanvragers lichamelijke of geestelijke problemen voordoen die de verkeersveiligheid in gevaar kunnen brengen.

Het CBR geeft geen rijbewijs af, maar verstrekt de Verklaring van rijvaardigheid en de Verklaring van geschiktheid. Hiermee kunt u bij de gemeente een rijbewijs aanvragen.

De Verklaring van rijvaardigheid krijgt u als u slaagt voor uw praktijkexamen. De Verklaring van geschiktheid wordt afgegeven als u medisch en praktisch gezien veilig de weg op kunt.

Het CBR heeft naast het hoofdkantoor in Rijswijk vijf regiokantoren. De regiokantoren verrichten voor een bepaald gebied alle voorkomende werkzaamheden.

U kunt dus altijd bij u in de regio terecht. De regio-indeling, met de bijbehorende adressen en telefoonnummers, vindt u achterop deze folder.

Aanpassingen

Het beoordelen van de rijgeschiktheid is de taak van de afdeling Medische Zaken van het CBR. De deskundigen praktische rijgeschiktheid, van deze afdeling, adviseren over technische aanpassingen in auto's voor gehandicapten en beoordelen de rijgeschiktheid in de praktijk. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met gespecialiseerde rij scholen en een aantal aanpassingsbedrijven. Op ieder regiokantoor is een deskundige praktische rijgeschiktheid werkzaam.

1

U bent nog niet in het bezit van het rijbewijs

Tip: » neem voordat u gaat lessen contact op met de afdeling

Medische Zaken in uw regio «

De Eigen verklaring

Als u een of meerdere vragen op de Eigen verklaring met 'ja' moet beantwoorden, is het verstandig eerst een Informatie-Eigen verklaring in te vullen.

Iedereen die examens doet bij het CBR moet een Verklaring van geschiktheid hebben. Daarvoor vult u een Eigen verklaring in. Dat is een formulier met vragen over uw lichamelijke en geestelijke gesteldheid. De Eigen verklaring is verkrijgbaar bij rijsscholen, gemeenten en het CBR.

Als u een of meer vragen op de Eigen verklaring met 'ja' beantwoordt of als u twijfels of vragen hebt over uw medische geschiktheid, stuur dan voor u begint met rijlessen een Eigen verklaring naar het CBR. Voeg hier ook een afschrift van de persoonsgegevens uit de gemeentelijke basisadministratie bij. Wij stellen het op prijs als u een brief bijvoegt met daarin een korte omschrijving van de problemen en wat u wel en niet kunt. Vermeld in de brief tevens uw telefoonnummer en eventueel naam en telefoonnummer van uw rijsschool. Schrijf bovenaan de Eigen verklaring 'Info'.

Het insturen van een Eigen verklaring is ook aan te raden als tijdens de rijopleiding bepaalde problemen steeds terugkomen. Deze kunnen verband houden met de stuurvastheid, maar ook met een vertraagde reactie op bepaalde verkeerssituaties. Soms is dat het gevolg van bepaalde oogafwijkingen of andere stoornissen die niet direct zichtbaar zijn. Met onze deskundige praktische rijgeschiktheid kan dan worden onderzocht of er een oplossing voor deze problemen te vinden is.

Op de Eigen verklaring moet een arts een aantekening plaatsen, waaruit de aard en de ernst van het gemelde blijkt. Als er ondanks deze aantekening onvoldoende

Contact met de deskundige praktische rijgeschiktheid

medische gegevens over u zijn, kan het gebeuren dat u door de medisch adviseur van het CBR wordt doorverwezen naar een specialist. Meestal is dat een neuroloog of een oogarts.

Zodra alle medische stukken binnen zijn, bepaalt de medisch adviseur van het CBR of er medische bezwaren zijn om veilig aan het verkeer te kunnen deelnemen. Als er in medisch opzicht geen bezwaren zijn, wordt de deskundige praktische rijgeschiktheid ingeschakeld.

Het kan voorkomen dat het CBR u meedeelt, dat u medisch niet geschikt bent om als chauffeur aan het verkeer deel te nemen. Dit komt in de praktijk echter weinig voor.

U krijgt van het CBR een uitnodiging voor een rijtest of voor een gesprek met een deskundige praktische rijgeschiktheid. De rijtest en het gesprek vinden altijd plaats in een CBR-vestiging in de buurt van uw woonplaats. Beide zijn bedoeld om te bepalen of er aanpassingen nodig zijn en zo ja, welke. Tijdens de rijtest wordt bekeken of u goed kunt sturen, gas geven en remmen. Kortom, of u in staat bent om - eventueel met enkele lessen - veilig en verantwoord aan het verkeer deel te nemen.

Bij hersenletsel kan er, naast de lichamelijke handicap, ook sprake zijn van een vertraagde reactie. En omdat juist een goede reactie in het verkeer noodzakelijk is, wordt ook daar tijdens de rijtest aandacht aan geschonken. Bij het beoordelen of er aanpassingen nodig zijn, worden verschillende mogelijkheden bekeken. Uiteindelijk kiest u met het CBR voor de eventueel aangepaste auto waarin u precies hetzelfde kunt als een doorsnee automobilist. Het uitgangspunt is niet alleen dat u dezelfde mogelijkheden krijgt, maar ook dat voor u dezelfde veiligheidsnormen van kracht zijn. Soms beperkt de aanpassing zich tot een 'simpele' automaat of rembekrachtiger. Maar het komt ook voor

dat de auto binnenstebuiten moet worden gekeerd om de aanpassingen te monteren.

Een volledige handbediening, waarbij alle functies met de handen kunnen worden bediend. Deze bediening wordt gebruikt door mensen die hun benen niet of slecht kunnen gebruiken.

Het vervolg

Zo kan de besturing ingrijpend worden gewijzigd. Soms is joystickbesturing noodzakelijk omdat de kracht in de armen te gering is. Als de armen niet gebruikt kunnen worden of ontbreken, wordt er een voetstuur gemonteerd. Wat veel voorkomt, is een aanpassing aan de pedalen of de montage van een volledige handbediening. Soms worden de schakelaars voor bijvoorbeeld de richtingaanwijzers, ruitenwissers en de verlichting in de hoofdsteun aangebracht. Eigenlijk is bijna alles mogelijk.

Krijgt u het advies om in een aangepaste auto te rijden, dan is de keuze uit rijsscholen met een aangepaste auto niet groot. Neem daarom eerst contact op met de afdeling Aanpassingen van het CBR in uw regio. U vindt de gegevens achterop deze brochure. De medewerkers daar kunnen u helpen bij het vinden van een rijsschool.

Bij de eerste ontmoeting met de deskundige praktische rijgeschiktheid adviseert deze op welke manier u moet lessen. Als u met de voorgestelde aanpassingen vijf tot tien lessen hebt gehad, wordt u opgeroepen voor een rijtest.

Verloopt bij de rijtest alles naar wens, dan krijgt u van het CBR een brief met de bevestiging dat alles medisch en praktisch akkoord is. Deze brief vervangt bij de examenaanvraag de Eigen verklaring. U moet deze brief dus goed bewaren.

Tevens ontvangt u een brief waarin de beperkende bepalingen staan vermeld die voor u gelden. De bijbehorende codes vermeldt het CBR op de achterkant van uw Verklaring van geschiktheid. De brief met de beperkende bepalingen kunt u bij uw toekomstige rijbewijs bewaren.

Gegevens over het examen

Het examen legt u uiteindelijk af bij een examiner die speciaal is opgeleid voor het afnemen van examens in aangepaste voertuigen.

» Tussentijdse toets

Zodra u beide brieven hebt ontvangen, kunt u een tussentijdse toets voor het rij-examen afleggen. Informatie hierover vindt u bij uw rijsschool.

» De aanvraag

Als u klaar bent om praktijkexamen te kunnen doen, volgt de aanvraag. Die gaat via uw rijsschool, die u hierover meer kan vertellen.

» Het examen zelf

U legt hetzelfde examen af als ieder ander. In het verkeer moet iedereen namelijk aan dezelfde rijvaardigheidseisen voldoen. En terecht. De verkeersveiligheid staat immers voorop.

Het examen legt u uiteindelijk af bij een examiner die speciaal is opgeleid voor het afnemen van examens in aangepaste voertuigen. Dat is noodzakelijk, omdat hij van de aanpassingsmogelijkheden op de hoogte moet zijn. Om het examen goed voorbereid af te kunnen nemen, krijgt hij vooraf van de deskundige praktische rijgeschiktheid een rapport, waarin de resultaten en uitkomsten van de rijtest zijn opgenomen. Daarmee heeft hij de beschikking over de nodige achtergrondinformatie voor het afnemen van het examen. De examiner heeft een afgeleid medisch beroepsgeheim. Dat wil zeggen dat hij niet bevoegd is om met anderen over uw handicap te praten. De medische stukken blijven in het medisch archief van het CBR. Uw privacy is zodoende optimaal gewaarborgd.

Geslaagd...

» Het rijbewijs

Als u geslaagd bent voor uw praktijkexamen, ontvangt u in de meeste gevallen meteen de Verklaring van rijvaardigheid en de Verklaring van geschiktheid. Hiermee kunt u bij uw gemeente het rijbewijs aanvragen. Als op uw Verklaring van geschiktheid zogenaamde 'beperkende bepalingen' staan, worden deze in code overgenomen op uw rijbewijs. Het spreekt voor zich dat het rijbewijs alleen geldig is, als u in een auto rijdt die aan die eisen voldoet.

Vergeet niet aan uw verzekeringsmaatschappij door te geven dat u in een aangepast voertuig rijdt of dat u een rijbewijs met beperkte geldigheidsduur hebt. U kunt daar een kopie van de Verklaring van geschiktheid en

van de brief met de beperkende bepalingen voor gebruiken. Vraag de verzekeringsmaatschappij om een schriftelijke reactie. Die kunt u als bewijsstuk bij uw polis bewaren.

Als op uw Verklaring van geschiktheid zogenaamde 'beperkende bepalingen' staan, worden deze overgenomen op uw rijbewijs.

Tussentijdse melding

Mobiel blijven is, zéker voor iemand met een handicap, van groot belang.

Als u al een rijbewijs hebt, kan het gebeuren dat er door bijvoorbeeld een ongeval of ziekte twijfels ontstaan over uw rijgeschiktheid. Lichamelijke handicaps en verminderd gezichts- of reactievermogen kunnen bijvoorbeeld problemen opleveren voor het autorijden. Ook kan er sprake zijn van een verbetering of verslechtering van uw functionele mogelijkheden. In deze gevallen kan het CBR u helpen. Mobiel blijven is immers, zéker voor iemand met een handicap, van groot belang.

Mensen met een rijbewijs denken vaak dat zij dan opnieuw examen moeten doen. Dat is niet waar. Als u medisch en praktisch geschikt bent om met een eventueel aangepaste auto veilig aan het verkeer deel te nemen, krijgt u een aantekening op uw rijbewijs, waaruit de aard van de aanpassing blijkt.

Voor een tussentijdse melding van een gewijzigde medische situatie moet u een Eigen verklaring invullen. Deze stuurt u, samen met een afschrift van de persoonsgegevens uit de gemeentelijke basisadministratie, op naar het CBR. De Eigen verklaring is verkrijgbaar bij de rij scholen, uw gemeente en het CBR.

Wij stellen het op prijs als u ook een brief bijvoegt met daarin een korte omschrijving van de problemen en wat u wel en niet kunt. Vermeld in die brief en op de Eigen verklaring tevens uw telefoonnummer.

Op de Eigen verklaring moet een arts een aantekening plaatsen, waaruit de aard en de ernst van het gemelde blijkt. Deze Eigen verklaring wordt dikwijls op advies en in samenwerking met de revalidatie-arts opgesteld. In het rapport van deze arts is dan tevens vermeld welke problemen er zijn en wat uw praktische mogelijkheden zijn. Als er ondanks deze aantekening onvoldoende

medische gegevens over u zijn, kan het gebeuren dat u door de medisch adviseur van het CBR wordt verwezen naar een medisch specialist. Daarna zal, indien nodig, een ontmoeting plaatsvinden met een deskundige praktische rijgeschiktheid waarbij wordt bekeken of er aanpassingen nodig zijn om u aan het verkeer te laten deelnemen. Daarop volgt een rijtest. Na afloop van de rijtest wordt een en ander met u besproken. Als alles goed is, krijgt u een Verklaring van geschiktheid waarmee u in de meeste gevallen een nieuw rijbewijs moet aanvragen.

Tevens krijgt u een brief waarin de beperkende bepalingen staan vermeld die voor u gelden. Het CBR vermeldt die beperkingen in code op de achterkant van uw Verklaring van geschiktheid. De brief met de beperkende bepalingen kunt u bij uw toekomstige rijbewijs bewaren.

» **Wilt u uw rijbewijs halen of houden, dan start u het traject door de volgende documenten naar het CBR te sturen:**

- › de Eigen verklaring (denkt u hierbij aan de aantekening van een arts);
- › afschrift van de persoonsgegevens uit de gemeentelijke basisadministratie;
- › een eventuele medische rapportage.

Rijbewijs met kortere geldigheid

In bepaalde gevallen moet uw gemeente, op grond van de Verklaring van geschiktheid, een rijbewijs afgeven met een beperkte geldigheidsduur: bijvoorbeeld voor een periode van één, drie of vijf jaar. Dit gebeurt bij een mogelijk progressief verlopend ziektebeeld of omdat de eisen aan de rijgeschiktheid van de minister van Verkeer en Waterstaat dat voorschrijven.

Het CBR raadt u aan minstens drie maanden vóór de einddatum actie te ondernemen voor de vernieuwing van uw rijbewijs. Dit doet u door het insturen van een Eigen verklaring.

Ook de motor kan aangepast worden. Op deze lesmotor met zijspan zitten meer dan vijftig aanpassingsmogelijkheden.

De kosten

De service van het CBR zit in de prijs van de Eigen verklaring. In overleg met het ministerie van Verkeer en Waterstaat wordt dit bedrag jaarlijks vastgesteld. Actuele informatie over de kosten kunt u vinden op onze website www.cbr.nl. Opvragen bij het CBR kan ook. Zodra de Eigen verklaring binnen is, zijn alle diensten van het CBR voor de beoordeling van de rijgeschiktheid gratis.

Deze brochure bevat onder meer een populaire, vereenvoudigde weergave van een groot aantal wettelijke regelingen. Bij de officiële toepassing van deze regelingen prevaleert uiteraard de wettelijke tekst. Aan deze brochure kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

Colofon

Deze brochure is een uitgave van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR).

*Productie: afdeling In- en Externe Betrekkingen
i.s.m. de afdeling Medische Zaken,
Praktische rijgeschiktheid.*

Uitgave: mei 2003

Oplage: 30.000 stuks

Indien u nog vragen hebt over het halen van uw rijbewijs in het algemeen, lees dan de uitgebreide brochure 'Met het CBR de weg op'. Deze is verkrijgbaar bij het CBR-examencentrum bij u in de buurt of bij uw rijschool.

Inwoners van de provincies Groningen, Friesland en Drenthe kunnen zich wenden tot:

Inwoners van de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland kunnen zich wenden tot:

Inwoners van de provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland kunnen zich wenden tot:

Inwoners van de provincies Noord-Holland en Utrecht kunnen zich wenden tot:

Inwoners van de provincie Zuid-Holland kunnen zich wenden tot:

CBR Hoofdkantoor

P.C. Boutenslaan 1
Postbus 5301
2280 HH Rijswijk (ZH)
Telefoon (070) 372 05 00

CBR regio Noord

Overcingellaan 13
Postbus 40
9400 AA Assen
Telefoon (0592) 32 48 88

CBR regio Zuid

Hoevenweg 20
Postbus 7936
5605 SH Eindhoven
Telefoon (040) 250 28 02

CBR regio Oost

Hazenkamp 10
Postbus 4046
6803 EA Arnhem
Telefoon (026) 323 87 00

CBR regio West-Noord

Naritaweg 150
Postbus 58001
1040 HA Amsterdam
Telefoon (020) 584 02 40

CBR regio West-Zuid

Lange Kleiweg 30
Postbus 1062
2280 CB Rijswijk (ZH)
Telefoon (070) 413 01 00

CBR-reserveringsnummer

0900 227 0 227 (CBR 0 CBR)

Internet

www.cbr.nl

